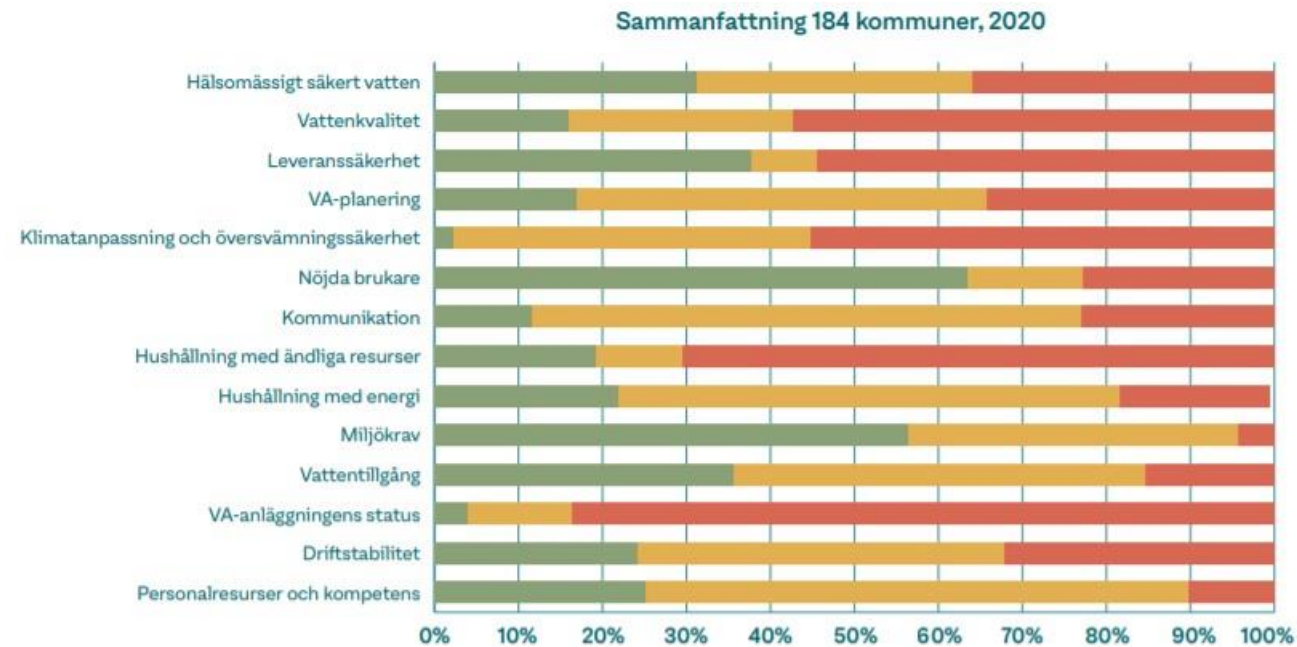

Vårt uppdrag

- Ge en bild av behoven hos små kommuner
- Bedömning av reinvesteringar och investeringar
- Antal mil ledningar
- Samverka med SKR och Svenskt vatten
- Förutsättningar för samverkan mellan kommuner
- Redovisa goda exempel

Lite statistik

Presentation av svar i SmåKoms VA-enkät

Tobias Leverin

2022-04-27

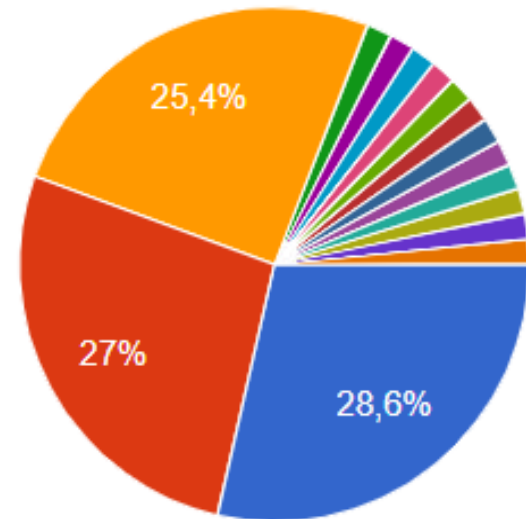
Förutsättningar för enkät

- Begärt ett svar per medlemskommun, vilket inte är verifierat då enkäten är anonym.
- Totalt 63 svar från totalt 67 medlemskommuner (när enkäten genomfördes).
- Svar med fritext har tolkats av VA-arbetsgruppen för att ge en mer översiktlig bild av svaren.

VA-plan och investeringsbehov

Har din kommun en VA-plan, inklusive investeringsbehov, som sträcker sig minst 10 år framåt i tid?

63 svar

- Ja
- Nej
- Under utarbetande
- Planen är 2021-2025 men vi har en tio...
- Ingen VA plan men inventering av inve...
- VA-plan 2021-2025
- Det finns en som precis löpt ut, ska för...
- Vi har en plan som sträcker sig 5 år fr...

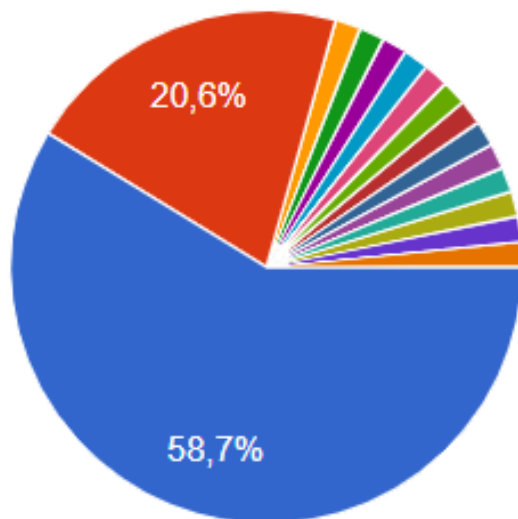
▲ 1/2 ▼

VA-frågor högt prioriterade i din kommun?

Diskuteras dessa frågor ofta och länge i Kommunfullmäktige och/eller Kommunstyrelse?

Är VA-frågor högt prioriterade i din kommun?

63 svar

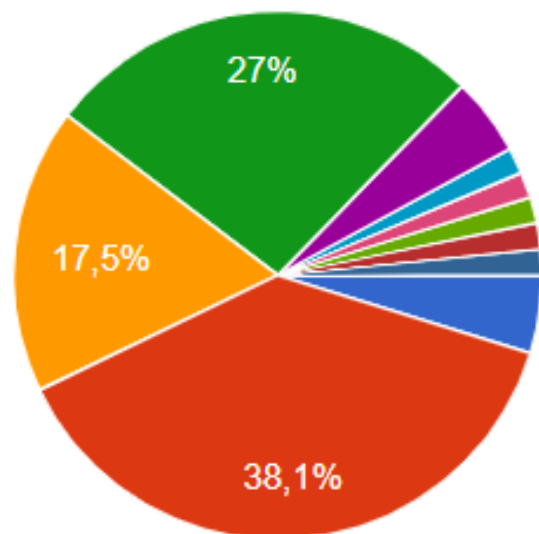

- Ja
- Nej
- Det är en fråga som man är medveten...
- VA-planering och utbyggnad är priorite...
- Man har börjat diskutera detta mer nu...
- KS är väl medveten om VA status men...
- Va idag bedivs i bolagsform (AB). Disk...
- I samband med investeringar och i sa...

Allmänna statusen på kommunens VA-system

Hur bedöms den allmänna statusen på kommunens VA-system vara?

63 svar

- Bra, få och små driftstörningar
- Sådär, driftstörningar sker, men är und...
- Sådär, driftstörningar sker, men är und...
- Mindre bra, vi behöver göra stora förä...
- Dåligt, vi står inför stora och akuta åtg...
- Det allmänna nätet fungerar ok med e...
- Vi har akut behov av förbättrad vattenf...
- Vi har dock inte personella resurser fö...

Behov av kompetens inom VA-frågor

Behöver din kommun tillföra kompetens för att kartlägga och beräkna investeringsbehoven 10 år framåt i tid?

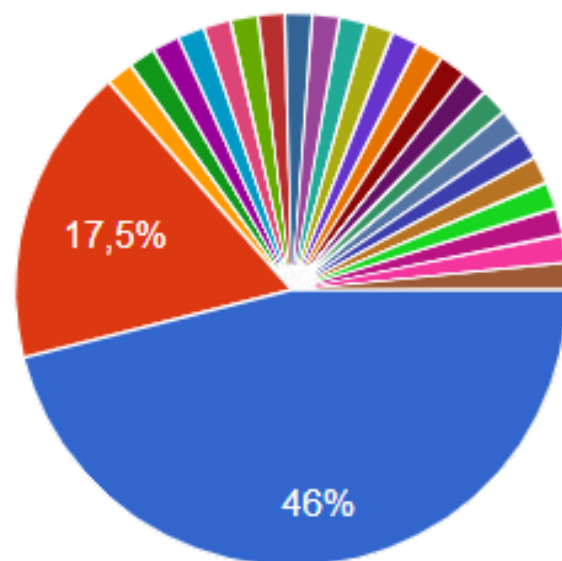
- Ja, i någon form – 63%
- Nej, inte i närtid – 27%

Ingår i någon samarbetsform idag

Samarbetet kan gälla ledningsnät, kompetensutbyte eller annan typ av samarbete och hur ser dessa samarbetsformer ut? Om ja, förklara gärna mer utförligt under punkten "Övriga kommentarer...".

Ingår din kommun i någon form av samarbete idag?

63 svar

- Ja
- Nej
- Vi ingår i VA Z (Jämtlands län). Årliga...
- Lite samarbete med närliggande Kom...
- samarbete kundservice med Valdemar...
- Viss samverkan med grannkommun oc...
- Kommunen samverkar i sakfrågor me...
- I samband med läcksökning och för fr...

▲ 1/4 ▼

Övriga kommentarer... ett axplock

- Tack vare en enormt stor exploatering i Idreområdet **kommer vi att behöva investera en hel del inom en 10-års period.**
- **Reinvesteringar inom VA sektorn anses vara en prioriterad fråga** inom ramen för att klara samhällsfunktionen på lång sikt.
- Vi **ser över möjligheten att samverka** närmare i olika konfigurationer **framöver i syfte att lösa framtida kompetens behov.**
- Vi **är tre kommuner som samarbetar** om Va-chef samt driftingenjör Hjo, Tibro, Karlsborg
- Vi ingår i **VA-samverkan i Västerbotten.** Ett forum där vi hanterar gemensamma utredningar, upphandlingar och frågor
- Vi samverkar vid upphandling och med utbildningar ihop med grannkommunerna. Vi har användarträffar på chefsnivå. Det är inte svårt att ta hjälp av grannkommunerna om det saknas material eller om man behöver råd i olika VA frågor
- Vi är med i VA-Z, **samarbete mellan Jämtlands kommunala VA avdelningar.**
- Vi samarbetar med grannkommunen Ludvika med tillsyn. Vi ingår även i miljösamverkan mitt
- Samarbete inom regionen, återkommande möten och gemensamma upphandlingar.
- **Samarbete: Sjuhärads och Skaraborgs sambandsgrupper** - frågeställningsutbyte, möjlighet att låna utrustning.

Övriga kommentarer... ett axplock

- VA-frågan skulle **behöva prioriteras högre på nationell nivå** - möjlighet att söka bidrag saknas.
- VA området är ett område som alla småkommuner i Värmland flitigt diskuterar som **ett område för framtida samarbete!**
- **Utmaningarna är outtömliga** just nu.
- Regionalt va-bolag MSVA, samägs med Sundsvall och Timrå kommun
- Vi annonserar just nu efter Teknisk chef och VA-chef
- **Utredning om samarbete pågår** med grannkommuner
- Utifrån förändrade regelverk och nybyggnation har vi **stora investeringsbehov** i VA-infrastrukturen
- Det **pågår samtal med grannkommunerna** just nu
- **Rekrytering av va personal är svår**, tillgång mindre än efterfrågan.

Studiebesök

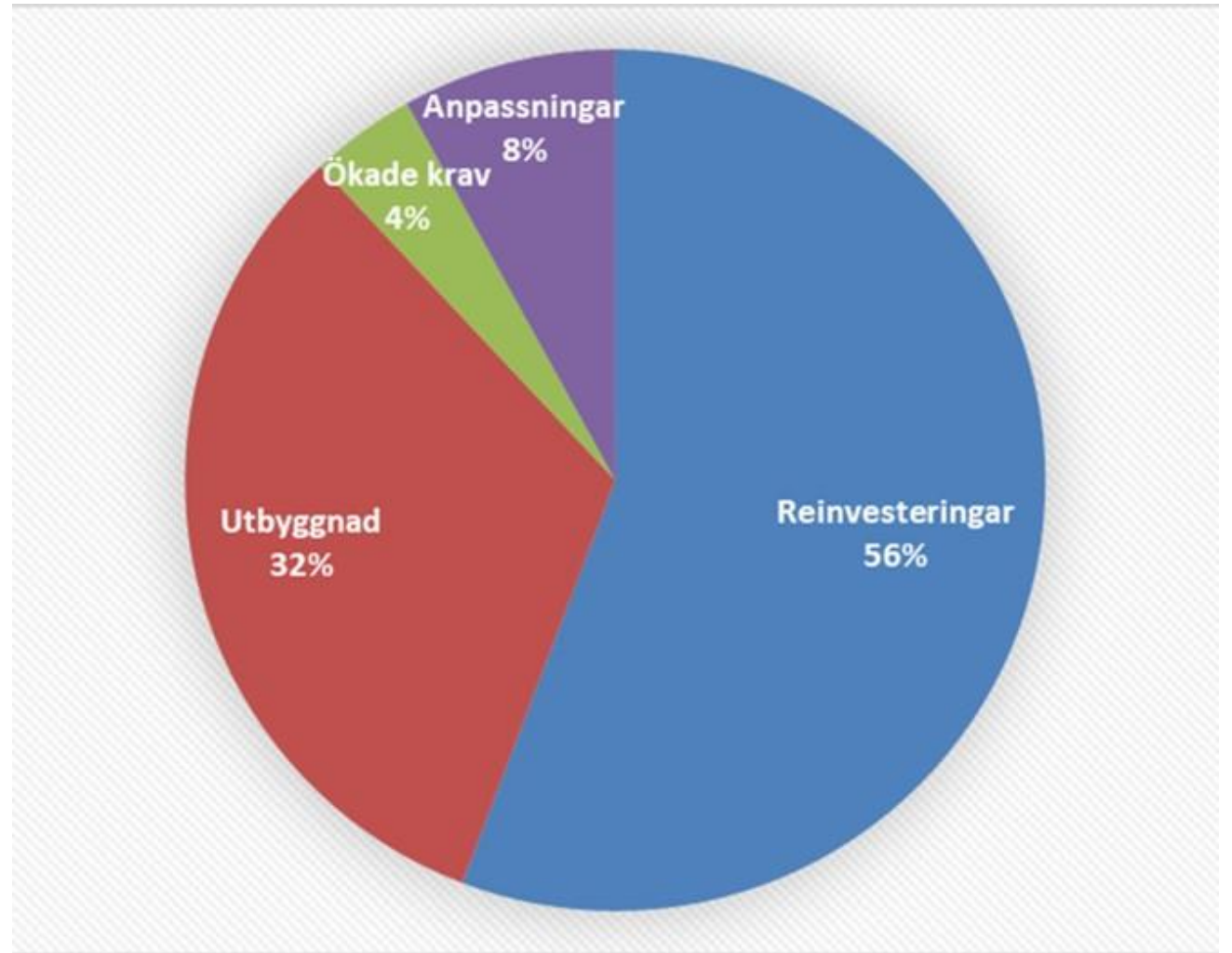
- Hade planerat för 2 studiebesök och 40 000 fanns avsatt för studiebesök, men på grund av pandemin gick det inte att genomföra.
- Åre föredrog på förra stämman om deras utmaningar och lösningar, det fick ersätta studiebesöken.

Investeringsbehov hos kommuner

- Det var svårt att få fram investeringsbehoven specifikt för våra medlemmar och/eller bara mindre kommuner.
- Vi har dock fått hjälp av svenskt vatten med en översiktlig bild gällande samtliga kommuner.
- En brist vi kan konstatera är också att det ofta saknas långsiktiga planer och kompetensen i kommunerna att bedöma behoven.
- Vi vågar påstå att dessa problem är än större i mindre kommuner då organisationerna ofta är mindre.

Investeringsnivå på ca 23 mdr till 2040 och det går att jämföra med nuvarande investeringsnivå på 16 mdr. Vi kan då konstatera att kommunerna investerar 7 mdr för lite jämfört med vad man behöver kopplat till behoven.

Kostnaderna för avskrivningar väntas också fördubblas till 2040.

Samverkan

- Det finns flera olika former att samverka i.
- Kommunalförbund
- Gemensam nämnd
- Avtalsamverkan
- Gemensamt bolag
- Samtliga har sina fördelar och nackdelar
- Vad tillåter lagen?

Fördelar och eventuella nackdelar samverkan

Fördelar

- Större organisation
- Attraktivare arbetsgivare
- Bättre kompetens
- Mindre sårbarhet

Nackdelar

- Vem styr?
- Är det rättvist?
- Lokala intressen och förutsättningar
- Vilka får/ska vara med

Små kommuners största utmaningar

- Kompetensförsörjning
- Tekniska underlag
- Finansieringen

Gott exempel

- Vätternvatten – Tryggt dricksvatten för framtiden.
- Tydlig samverkan i bolags som reglerar styrningen på ett tydligt sätt
- Positiva sidoeffekter
- Jämkad kostnad efter storleken på de olika kommunerna
- Tuffa beslut tas gemensamt
- En trygg organisation
- Attraktiv arbetsgivare

Slutsatser

- Politisk prioritet?
- Samverkan är lösningen framåt för mindre kommuner
- Perspektiven måste ändras till att detta område inte är en självklarhet
- Modiga beslut behövs
- Finns stora möjligheter till teknisk utveckling och innovation
- Det är inte försent!